

EDITORIAL

Waknitan ti nakabalkot a lidem ti linteg militar

Nasurok lima a dekada ti napalabas, ngem agtaltalinaed a nakasallukob iti intero a pagilian ti sipngget ti linteg militar nga inyatnag ni Ferdinand Marcos Sr. idi Setyembre 21, 1972. Lalo pay ita a pumuspukol daytoy a sipngget iti sango ti awan sarday a pasismo ken korapsyon ti gubyerno ni Ferdinand Marcos Jr, anak ti diktador, bayat a napalalo unay ti panagrigrigat ti umili a Pilipino, kapalaluan a panagsagaba ken panangibaddek iti karbenangan da.

Aglablabes ita ti korapsyon dagiti kangrunaan nga upisyal ti rehimen Marcos-Duterte. Awan ti bigbigen da a sungsubatan iti umili. Agdadata ti panangiyaleng-aleng ken panangkillo da iti agraraira a linteg ti reaksyunaryo a sistema. Kas iti immuna a diktadura a Marcos Sr, ti “demokrasya” iti sidong ni Marcos Jr ket maysa laeng a nalaka a dekorasyon iti turay a saan na a bigbigen nga agpatengga.

Tengngel ita ti bunggoy a Marcos-Duterte ti intero a makinarya ti gubyerno. Us-usaren da ti AFP ken PNP a kangrunaan nga instru-

mento ti panangkontrol iti kagimongan ken dagiti brutal, nadara ken naan-anay nga illegal a taktika ti pammutbuteng ken pananglipit iti umili. Us-usaren daytoy ti NTF-Elcac nga umuna nga inbangan ni Rodrigo Duterte, tapno ipauneg iti nairut a kontrol ti amin nga ahensya ti gubyerno babaen iti pangusar iti pangta a maakusaran a tumultulong iti “terrorismo.”

Amin a sangay ken ahensya ti reaksyunaryo a gubyerno a Marcos ket paspasurot laeng kadagiti diktarna. Tengngel ti supermayorya a marka- Marcos ken maka-Duterte ti

kongreso, agpada iti senado ken nababbaba a kapulungan. Ti timek ti sangkabassit a minorya nga oposisyunista ket pilit nga ilumlumlom dagiti babaunen ni Marcos ken Duterte, tapno idungpar aniaman a pagayatan da Marcos ken Duterte.

Manipud idi tumugaw iti poder, addan sumagmamano a kaso laban kadagiti Marcos nga inbasura ti Korte Suprema ken dadduma a korte a pakaseknan ti agarup ₱1.7 bilyon a tinakaw a kinabaknang.

Iti uneg ti panagar-ari ti anak ti diktador a ni Marcos Jr., aglablabes ti panangusar na ti bileg ken kinabaknang ti pagilian. Kwestyunable man, imoral wenno naan-anay nga illegal ti maysa a patakaran, programa wenno addang, mapaspasingkeda ken mait-ited daytoy kada Marcos ken Duterte. Kastoy a “kinapudno” ti it-ited dagiti paspasurot da ken dagiti kampon ti diktadura

ken pasista kasukat siempre ti pondo, pabor wenno puesto. Nalatak daytoy nga ipakpakita ita iti sariitaan ti “confidential and intelligence funds” (CIF) a naikeddeng a mailatang manen iti upisina ni Marcos (agarup ₱5 bilyon) ken ni Sara Duterte(₱650 milyon). Dagitoy ket kuarta ti umili a nalimed a gasgastusen da Marcos ken Duterte nga awan sungsubatan da iti umili. Kastoy a wagas

met nga indungpar dagiti pasurot ni Marcos ti panangipatakder ti ₱500 bilyon a Maharlika Investment Fund, manipud iti pondo ti umili a maipaig-gem ken Marcos tapno inegosyo da-giti pabpaboranna a kroni na a da-dakkel a kapitalista.

Bayat nga inaldaw-aldaw ti pa-nagsagsagaba ken panagrigrigat ti masa nga anakling-et a pagsilpuen ti bassit a pastrek da tapno pakanen dagiti pamilyada, kanayon nga ag-pallailang ken agpapaimas ti biag ni Marcos ken ti pamilya na ken dagiti upisyal iti sabali a pagilian, iti pana-ginkukuna nga agallukoy kadagiti kapitalista a gangannaet nga agpuo-nan wenna agpasyar iti Pilipinas. Ti dumanon ti maysa ket kagudua a bil-yon a piso a badyet ni Marcos iti panagbyahe iti 2024 ket agarup ma-mintallo a daras a dakdakkel ngem idi 2022 ken 5,000% kumpara iti badyet idi 2021.

Ti nasurok a ₱5 trilyon a gakat a badyet ni Marcos para iti 2024 ket maysa a nakadakkkel a badyet pa-ra iti korapsyon. Kadakkelan a paset daytoy ket nakalatang para kadagiti proyekto a pang-imprastruktura (dagiti rangtay, kalsada, riles ken dadduma pay) a paggapuan ti ginas-gasut a milyon a piso a kikkak nga ibulbalsa dagiti burukata kapitalista, kakumplot ti dadakkel a negosyante,

ken dagiti gangannaet a bangko ken korporasyon. Adu kadagitoy a pro-yekto ti mangpadpadisi iti masa iti taltalunen da a daga wenna pagna-naedan, manggamgamrud ken mangdaddadael iti kalikasan ken mangituntunda iti kadagiti dakdakkel pay a kalamidad.

Kagiddan ti napalalo a korap-syon ken pananggamrud iti pondo ti umili, awan sarday ti pulitikal a pa-nangilupit-lupit ken panagusar ti narurugit a taktika ti estado tapno pagulimeken dagiti kritiko ni Marcos ken ikkaten amin a lapped iti korap-syon ken kadagiti programa a kontra- marigrigat ken konta-umili.

Kumaro a kumaro dagiti pana-gatake ken panaghamlet kadagiti komunidad iti kaw-awayan, dagiti panagbomba ken panagistraping, pwersado a panagpasurender kada-giti sibilyan, dagiti kaso ti panagpa-tay ken masaker. Umad-adu ti kaso ti panagdukot, panagtorturyur ken pa-nangpukaw kadagiti aktibista nga agserserbi iti pagsayaatan ti masa.

Kasla awan patengga ti sipnget ken aliaw ti panagturay ni Marcos Jr, babaen ti tiraniko ken terorista a panagari ti estado. Ngem kinapudno na, ti panagbaw-ing iti todo a pa-sista a kinarungsot ken awan sarday a korapsyon iti uneg ti rehimen a Marcos ket pakakitaan ti ad-adda a

kinabulok ti agturturay a sistema a mala-kolonial malapyudal. Daytoy ket lalo a mangpappapartak iti pa-nagrupsa ti agturturay a sistema ken mangipasagepsep iti kamulatan ti umili a rumbeng nga agtignay da tapno salakniban ti interes ken kar-bengan da, ken iyabante ti tariga-gay da para iti rebolusyonaryo a pa-nagbalbaliw ti kagimongan.

Itatta ken iti kaanuman, masa-pul nga agtignay ti umili a Pilipino tapno pukawen ti sipnget nga ibal-balkot ni Marcos iti intero a pagili-an. Rumbeng a paruten ken iwaksi ti buteng a pilit nga itugtugkel ti tero-rista nga estado iti barukong ti umi-li. Kas iti panawen ti Martial Law, kayat dagiti pasista a reaksyunaryo a rumimbaw ti danag ken buteng ti umili tapno parmeken ti pannakida-ngadang da.

Ngarud, masapul ti tured, de-terminasyon ken gumilgil-ayab a militansya tapno dalyasaten ti dana ti panaglaban iti syudad man wenna kaaw-awayan, iti kalsada wenna iti dana ti armado a dangadang. Tapno saan a rumimbaw ti kinadangkkes ti rehimen Marcos, rumbeng a tumak-der ken sumupyat amin a demokra-tiko a dasig ken pwersa.

Ti Martial Law idi 1972 ket dek-larasyon ti gera ti aso-aso nga esta-do ti US laban iti umili a Pilipino. Kas iti panaglaban idi iti pasista a diktadura, armado a dangadang ti kasamayan nga armas ita ti umili tapno labanan ti terorismo ti estado kagiddan ti dadduma pay a positibo a porma ken wagas ti sangsangka-maysa a panagtignay tapno labanan ti korapsyon, pasismo ken kinaaso-aso ni Marcos Jr.

Ti Communist Party of the Phi-lippines (CPP) ket agserserbi a bu-gas ken dadaulo ti nalawa a pa-naglaban ti umili a Pilipino. Rum-beng a sipipinget a papigsaen ti Partido karaman ti panangidaulo daytoy iti New People's Army (NPA) tapno siguraduen ti amin a benneg a panagabante ti rebolusyon ken panangiyuna iti martsa ti umili ag-turong iti naraniag a masakbayan a demokratiko ken addaan pudno a wayawaya.

 <p>Tawen LIV No. 18 Setyembre 21, 2023</p> <p>Ti Ang Bayan ket maipabpablaak iti lenggwahe a Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray ken Ingles. Agaw-awat ti Ang Bayan kadagiti kontribusyon nga artikulo ken damdamag. Maallukoy met dagiti agbasbasa nga agidanun kadagiti dillaw ken rekomendasyon para iti panagdur-as ti pagiwarnak tayo.</p>	<h2 style="text-align: center;">Linaon</h2> <p>Editorial: Waknitan ti nakabalkot a lidem ti linteg militar 1</p> <p>Pondo para iti pasismo ken kapritso 3</p> <p>Dagiti multibilyon a sikreto a pondo 4</p> <p>Kissay iti badyet iti edukasyon 5</p> <p>Aktibista nga organisador, nadukot idiyay Negros 6</p> <p>Oplan Pinta, laban iti militarisasyon 6</p> <p>Jhed ken Jonila: Rupa ti <i>fake surrender</i> 7</p> <p>Iti ababa a sarita 8</p> <p>Lugi dagiti mannalon iti kapagayan 9</p> <p>Armado nga aksyon, inruswat ti NPA 10</p> <p>Dagiti protesta 10</p>
<p>Ti Ang Bayan ket ipabpablaak ti Komite Sentral ti Partido Komunista ng Pilipinas dua a daras iti tunggal bulan</p>	
 ang.bayan@cpp.ph	

Aglaplapusanan a pondo para iti pasismo ken kapritso

Iti tengnga ti nalabes a panagrigrigat ti umili gu-buay ti awan-sarday a pananggato ti presyo ken panagsuwek ti ekonomiya, aglaplapusanan ti gakat a badyet ti rehimen US-Marcos iti trilyon-trilyon a pondo tapno kargaan ti bursa ti sumagmama-no, nangruna dagiti nangangato a burukrata ken heneral, kakumplot ken kapamilya da.

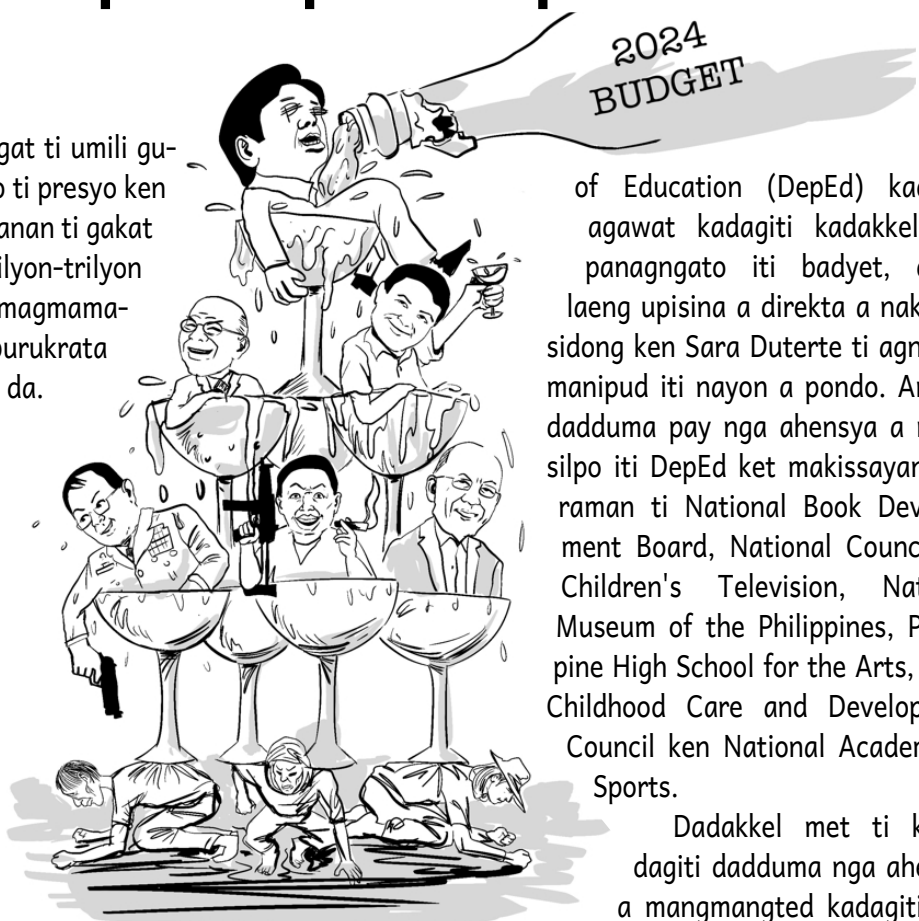
Dakkel nga inuulbod ti ibagbaga ti rehimen a "makamarigrigat" ti ₱5.768 trilyon a nailian a badyet para iti 2024. Kinapudno na, agtultuloy nga in-inuten ti rehimen ti pondo para iti serbisyo ken pagimbagan ti umili, bayat nga ilatlatang daytoy ti higante a pondo tapno suportaran ti sapul dagiti korporasyon ken militar. Ti pida-pidaso a tulong pang-kagimongan ket parparuaren da a dadakkel tapno iyaw-awan ti atensyon manipud iti kinabassit daytoy kumpara iti kadakkel ken kalawa dagiti parikut iti agdama.

Badyet para iti todo a pasismo

Bayat nga ipaspasindayag ti rehimen a kadakkelan a paset ti gakat a badyet ket mapan iti batayan a serbisyo, saan daytoy a mailinged nu kasano kadakkel ti pondo a nainayon iti badyet ti militar.

Kangatuan ti pananggato iti badyet iti depensa, a ngimmato iti 21.6% agturong iti ₱282.7 bilyon manipud iti agdama a ₱232.5 bilyon.

Paset daytoy a badyet ti ₱50 bilyon para iti "modernisasyon" ti Armed Forces of the Philippines, a ngimmato iti 82% manipud iti napa-labas a tawen. Pondoan daytoy ti panagatang kadagiti ramit-militar, a kaaduan ket dagiti daan a ramit manipud iti US, kas kadagiti *multi-role fighter*, radar, barko, sistema ti misayl, *helicopter*, *drone* ken dagiti bomba iti sumaruno a lima a tawen. Dakkel a paset kadagito ket maar-aramat laban kadagiti sibilyan ken kadaditi komunidad da iti kontra-rebolusyonaryo a gera ti AFP iti kaawayan.

Linaon met ti gakat a badyet ti ₱9.7 bilyon a pondo para iti NTF-Elcac, nu sadinno a ₱1.08 bilyon ket nakailatang iti pulis ken ₱8.64 bilyon ket para iti "Barangay Development Program." Nabayagen a naibulgar a daytoy a pondo ket agdirdiretso iti bursa dagiti upisyal ti AFP, PNP, ken maar-aramat met tapno agimula ti buteng iti masa a mannalon ken minoritya.

Malaksid kadagito, agtultuloy a sussusupen dagiti parasitiko a soldado ken pulis ti pondo ti umili. Para iti 2024, dakdakkel ti nailatang a pensyon para kadakuada a ₱129.82 bilyon, kumpara iti sibubukel a badyet para iti agrikultura a ₱108.5 bilyon laeng.

Panaginot iti serbisyo para iti gimong

Bayat a busbussogen ti estado ti pulis ken militar, todo met ti panaginot daytoy iti pondo para iti serbisyo iti gimong.

Iti sumaruno a tawen, agsusumbangir ti panagkissay iti badyet kadagiti batayan a serbisyo. Bayat a makunkuna a maysa ti Department

of Education (DepEd) kadagiti agawat kadagiti kadakkelan a pananggato iti badyet, dagiti laeng upisina a direkta a nakaipasidong ken Sara Duterte ti agnumar manipud iti nayon a pondo. Amin a dadduma pay nga ahensya a naka-silpo iti DepEd ket makissayan, karaman ti National Book Development Board, National Council for Children's Television, National Museum of the Philippines, Philippine High School for the Arts, Early Childhood Care and Development Council ken National Academy of Sports.

Dadakkel met ti kissay dagiti dadduma nga ahensya a mangmangted kadagiti serbisyo a pang-ekonomiya ken panggimong. Kabilang ditoy ti Department of Agrarian Reform, Department of Labor and Employment, Department of Health (DoH) ken Department of Migrant Workers.

Dakkel a disnog ti mapasaran ti sektor ti salun-at iti 2024, gapu ta dandani ₱10 bilyon ti nakasarang a kissay iti badyet iti mismo a DoH pay laeng. Iti kabuklan, dumandanon laeng iti ₱481 bilyon ti badyet para iti salun-at, wenna 8% ti kabuklan a nailian a badyet.

Kabilang iti makissayan ti pondo ti Philippine General Hospital, Lung Center of the Philippines, National Kidney & Transplant Institute, Philippine Children's Medical Center ken Philippine Heart Center.

Uray dagiti "emergency assistance program" ti Department of Social Work and Development a rumbeng koma nga ayuda kadagiti malilipit a Pilipino ket naikeddeng a makissayan iti dandani ₱28 bilyon.

Dumanon met ti 30 nga state universities and colleges ti addaan kissay iti badyet iti 2024. (*Kitaen ti kasilpona nga artikulo.*)

Suruten iti panid 4

Dagiti multimilyon a sikreto a pondo

Linaon ti damag kadagiti naglabas a lawas ti "Confidential and Intelligence Funds" (CIF) para kada Ferdinand Marcos Jr., Sara Duterte ken 22 pay nga ahensya ti estado iti sumaruno a tawen. Makaawat ni Marcos ti ₱4.85 bilyon a CIF bayat a ni Sara Duterte ket makaala ti ₱650 milyon.

Matandaan a naparang ti panagkurakot ti rehimen Marcos Jr. iti pondo iti 2022 idi inyalis daytoy ti ₱221.4 milyon manipud iti "Contingent Fund" ti pangulo nagturong iti upisina ni Duterte. Iti daytoy a gatad, ₱125 milyon ti nailatang para iti "Confidential Funds" ti bise presidente, a basar kadagiti dokumento ket nagastos iti las-ud laeng ti 19 nga aldaw—wenna ₱7 milyon kada aldaw. Gaputa "Confidential" daytoy a pondo, nailinged iti publiko nu sadinno a napan daytoy.

Saanan a baro ti CIF. Ngem iti laksid ti panangsupyat ditoy ti umili, tuloy-tuloy a dimmakel kadagiti naglabas a dekada. Iti uneg ti rehimen a Gloria Arroyo idi 2001, ₱959.5 milyon ti kabuklan a CIF. Palalo a dimmakel daytoy idi panawen ni Rodrigo Duterte a manipud 2016 ket nailatangan ti ₱1.7 bilyon

ken nagturong iti ₱6.8 bilyon idi 2017. Ti ₱10.14 bilyon a CIF iti 2024 ket 957% a dakdakel kumpara iti CIF idi 2001.

Nakapadron ti panangusar ti reaksyunaryo a gubyrno ti CIF iti gubyrno ti US, a naawagan a "black budget". Nairanta a saan a maipakita iti publiko ti pakaus-usaran ti black budget gaputa masansan ket ponponduan daytoy dagiti iligal nga operasyon ti gubyrno.

Iti Pilipinas, maus-usar daytoy kadagiti "delikado nga operasyon a pangseguridad" kas iti panangipatakder wenna panangabang kadagiti safe house, panangbayad kadagiti "impormante," panangatang wenna panangabang ti luglugan kadagiti "espesyal nga operasyon" ken daduma pay nga addaan silpo kadagiti

₱2.5 TRILYON

PORK BARREL NI MARCOS JR PARA ITI 2024

Automatic Appropriations

₱ 1.7 trilyon

Special Purpose Funds

₱ 733 bilyon

Confidential and Intelligence Funds

₱ 10.14 bilyon

KABUKLAN

₱2.5 TRILYON

nakaam-ames a krImen ti ekstrahudisyal a pampapatay, panagdukot, panagaresto ken panagibalud. Iti kaso ni Sara Duterte, us-usaren na met daytoy para iti surbeylans ken panagtiktik iti unyon dagiti mangisursuro ken kadagiti aktibista nga estudyante. Gaputa awan ti panagawdit, nakalaklaka daytoy nga ibulsa dagiti opisyal, agpada iti buruk-rasya a sibil ken militar. AB

Manipud iti panid 3

Trilyones a kabukbukodan a pondo

Arig na bukod a bangko ni Marcos Jr. ti nailian a badyet gapu ta dandani kagudua, wenna 43% daytoy ket direkta nga iggem na. Kayat na a sawen, nakalaklaka para kenkuana nga iyakar-akar ti dumananon iti ₱2.5 trilyon iti sumaruno a tawen, iti kaanom wenna para iti aniaman a makagapu.

Maibilang a "pork barrel" ti pangulo dagiti pondo nga adda iti "automatic appropriations," "special purpose funds" ken CIF, gapu ta umuna iti amin, awan ti kontrol ti Kongreso kadagitoy a pondo.

Maysa a dakkel a paset ti pork barrel ni Marcos ti maaw-awagan nga "Special Purpose Funds" (SPF)

wenna paset ti badyet a masansan a "lump sum" wenna sibubukel ken awanan ti eksakto a pakailatangan na. Para iti 2024, dumanon iti ₱733 bilyon ti SPF. Maysa a dakkel a pakailatangan ti SPF ti "Miscellaneous Personnel Benefits Fund" (MPBF), a manayunan ti umaw-aweng a 409% manipud iti agdama a ₱26.6 bilyon agturong iti ₱135.7 bilyon iti sumaruno a tawen.

Segun iti espesyal a prubisyon kanaig ti panagaramat iti MPBF, ti nadakamat a pondo ket mabalina usaren para iti "kakurangan kadagiti awtorisado a sweldo, bonus, alawans, kanaig a primyum ken dadduma pay a kapada a benepisyo dagiti empleyado ti gubyrno, kabilangan dagiti kasapulan a serbisyo para iti

panangpunno ken panangpartuat kadagiti pusisyon, ken dagiti panagisimpa iti kumpensasyon, nu mabalina nga awtorisado ti linteg ti Pangulo ti Pilipinas wenna ti DBM."

Iti palalo a panangbussog na iti MPBF, sigsiguraduen ni Marcos dagiti sweldo ken bonus dagiti kangatuan nga opisyal ken paspasurot ti rehimen na, karaman ti bagbagi na.

Malaksid ditoy, aglaplapanan met ti maala dagiti kakumplot ken alyado ni Marcos Jr. iti panangpapakkel iti gakat a badyet. Nailatangan ti ₱1.418 trilyon ti makapungtot a "Build Better More," ti programa para iti impraistruktura a paggarteman dagiti bilyunaryo a kakumplot ti pamilya na gapu iti dakkel a kikkap manipud ditoy. AB

Panagkissay iti badyet iti edukasyon

Nalawag nga awan iti prayoridad ti reaksyunaryo a gubyerno ni Ferdinand Marcos Jr ti masakbayan ti kabataan a Pilipino. Iti laksid ti 9.5% a panagdakkel ti pondo iti gakat a nailian a badyet para iti 2024, nakissayan iti 5.8% ti badyet dagiti pangpubliko nga unibersidad ken kolehiyo (*state universities and colleges* wenna SUC). Manipud iti bassit a ₱107 bilyon ita a 2023, ₱100.9 bilyon laeng ti naigakat nga alokasyon para kadagitoy iti 2024.

Ad-adda a makapungtot, ti gakat a badyet ket awan pay iti apagkatlo (1/3) ti kasapulan a ₱331.34 bilyon a badyet para iti 117 SUC. Iti gakat ti rehimen a Marcos, kadakkelan iti kinissayan iti pondo ti SUC para iti imprastruktura (*capital outlay*). Iti makidkiddaw a ₱200.4 bilyon para ditoy, ₱5.5 bilyon laeng, wenna awan pay 3% ti nailatang.

Iti 117 SUC, 30 ti nakissayan ti pondo. Kadakkelan t ₱2.9 bilyon a kissay iti badyet ti University of the Philippines (UP). Iti napalabas a tawen, bimmaba a bimmaba ti inawat daytoy—maipud ₱24.29 bilyon idi 2022, ₱24.26 iti 2023 ken ₱20.29 bilyon laengen para iti 2024.

Sumaruno a kadakkelan ti kissay a pondo ti Mindanao State University (₱2.3 bilyon), Mariano Marcos State University (₱1.5 bilyon), Eastern Visayas State University (₱1.3 bilyon), Central Bicol State University (₱1.2 bilyon), ken West Visayas State University (₱852.9 milyon).

Nakurang a badyet para iti libre a matrikula

Ita a 2023, ₱18.74 bilyon laeng ti nailatang a pondo para iti libre a matrikula para iti 1.74 milyon nga estudyante kadagiti SUC. Segun iti report, agkurang iti ₱4.23 bilyon daytoy a badyet tapno saklawen amin nga estudyante. Iti gakat a badyet para iti 2024, makarkulo nga agkurang manen iti ₱4.16 bilyon ti ₱21.7 bilyon tapno makasagrap ti libre a matrikula ti manamna nga agarup 1.8 milyon nga estudyante.

Gaputa agkurang ti pondo, mangisursuro ken pasilidad, limitado laeng ti aw-awaten nga estudyante dagiti SUC. Iti naglabas a tawen, 105,000 kabataan ti nagpila ngem 15,000 laeng ti naawat idia UP, bayat nga iti 173,000 a nageksamen, 20,000 laeng ti inawat ti Polytechnic University of the Philippines.

Awan pay iti kagudua ti 4.43 milyon nga estudyante nga agad-adal iti kolehiyo ti makasagrap ti libre a matrikula. Adu ti maidurduron

nga agadal kadagiti pribado a kolehiyo ken unibersidad gapu iti kinakurang dagiti pangpubliko nga eskuelaan. Makarkulo nga aggasgastos ti maysa ng estudyante iti kolehiyo ti abereyds a ₱150,000 iti tinawen a panagadal.

Isu met a kasta laengen ti pungtot dagiti kabataan iti nagbalin a gakat ni Benjamin Diokno a kalihim iti pinanasya ti rehimen a Marcos, a kissayan pay ti bilang dagiti estudyante nga ipaayan ti libre a matrikula gaputa saan kano a "sustainable" daytoy. Innayon na pay, rumbeng a kissayan met ti bilang ti SUC iti pagilian.

Sungbat dagiti grupo ti kabataan, ti saan a sustainable ket ti ₱78, 852.14 kada aldaw nga naipasweldo kenni Diokno kumpara iti ₱64.74 kada aldaw a ginasto ti estado kada estudyante nga agsagsagrap ti libre a matrikula.

Todo suporta iti edukasyon a militar

Bayat a makiskissayan ti pondo ti SUC, todo-bukbok met ti pondo ti gobyerno para iti Philippine Military Academy (PMA). Kadagiti naglabas a tawen, tuloy-tuloy a dimmakel ti pondo daytoy, manipud iti ₱1.36 bilyon idi 2022, ₱1.47 bilyon ita a tawen ken ₱1.58 bilyon para iti 2024.

Aglablabes ti mait-ited a pribilehiyo kadagiti kadete ti PMA. Ita a 2023, ginastusan ti gobyerno iti ₱1.13 milyon kada maysa iti 1,300 kadete daytoy. Kabayatan na, nakaad-adayo nga abereyds a ₱61.686 kada estudyante ti gasgastusan ti estado para iti agad-adal iti SUC ita a tawen. Iti ababa a sarita, kabatog ti 18 estudyante kadagiti SUC, ti pondo para iti maysa a kadete ti PMA. AB

BUDGET CUT	Badyet iti 2023	Kiddaw a badyet ti SUCs para iti 2024	Gakat iti 2024
<i>Personnel Services</i>	₱56.61B	₱75.21B >>>	↓ ₱59.60B
<i>Maintenance and Other Operating Expenses</i>	₱35.81B	₱50.20B >>>	↓ ₱35.80B
<i>Capital outlay</i>	₱14.62B	₱205.90B >>>	↓ ₱5.50B
Kabuklan	₱107B	₱331.34B	↓ ₱100.90B

Aktibista nga organisador, nadukot idiyay Negros; kadwana a drayber nasarakan a natay

Dinukot dagiti ahente ti estado ni Bea Lopez, organisador ti mannalon, ken ti drayber ti nagluganan na a traysikel a ni Peter Agravante idiyay Sitalay City, Negros Occidental idi Setyembre 15. Segun kadagiti report, agbibyahe agturong idiyay Barangay Gil Montilla dagiti dua, idi sinaed ken pilit nga inlugaran isuda ti armado a lallaki iti maysa a puraw a van. Inlugaran met iti maysa a pick-up truck ti linuganan a traysikel dagiti biktima.

Kinabigatanna, nasarakan ti residente ti bangkay ni Agravante a naibelleng iti igid ti dalan iti Satori Cliff idiyay Barangay Nagbo-alao, Basay, Negros Oriental. Nagalutan dagiti ima ken saka na babaen iti duct tape. Naapput met ti ngiwat ti biktima babaen iti duct tape. Adda tama ti bala iti ulo na.

Kabayatan na, maysa nga abugado ken maysa pay a mannalon ti naireport a napapatay iti napalabas a dua a lawas.

Idiyay Abra, napaltogan iti sango ti balay na ni Atty. Maria Saniata Alzate idiyay Bangued idi Setyembre 14, maysa kadagiti abugado a mangmangted ti libre a ligal a serbisyo kadagiti marigrigat nga addaan kaso. Maikatlo isuna nga abugado a napapatay iti sidong ti rehimen a

Marcos.

Nabigbig ni Alzate kas abugado ti maysa a kliyente a nangiyuli ti petisyon para iti writ of amparo. Daytoy a kliyente ket dinukot, tinortyur ken ilegal nga inbalud dagiti pulis idiyay Bangued, Abra ita a tawen. Inanamongan ti korte ti petisyon ken naipauneg iti imbestigasyon ti innem iti walo a pulis a karaman iti kaso.

Idiyay Masbate, pinatay ti tallo nga elemento ti estado ti agtawen ti 67 a mannalon a ni Naldo Canama idiyay Sityo Angkay, Barangay Tubog iti munisipalidad ti Cawayan idi Setyembre 7. Segun iti report, naglugan iti motorsiklo ti tallo a kriminal a nangpaltog ken nangpatay kenni Canama. Ni Canama ket maika-19 a biktima ti pulitikal a pampapatay iti

prubinsya iti sidong ti rehimen Marcos.

Panagaresto. Inaresto dagiti pulis ken soldado iti parparbo a kaso ti panagpatay ken gandat a panagpatay dagiti mannalon a da Judy Blazer, 61, ken Junjie Camanso, 30, idiyay Sityo Mainit, Barangay Santol, Binalbagan, Negros Occidental idi Setyembre 10. Maak-akusaran da nga addaan silpo iti rebolusyonaryo a tignay. Inaresto da ni Blazer uray saanen a makakita ken makapagna gapu iti kinalakay.

Panagbomba. Sangapulo ket maysa a daras a nagkanyon ti 82nd IB ken 12th IB idiyay Barangay Cabatangan, Lambunan, Iloilo idi Setyembre 15. Nagpaut ti panagkanyon iti dua nga oras nu sadino a bimmagsak ti dadduma a bala ti kanyon iti agarup 100 metro laeng a distansya iti kabalbalayan.

Malaksid daytoy, nasurok 200 a tropa ti militar ti agtultuloy nga agrikrikisa ken agisaksaknap ti buteng kadagiti komunidad dagiti naitian a minorya ken mannalon manipud pay idi Setyembre 3 kadagiti munisipalidad ti Calinog ken Lambunan, Iloilo.

Panagpalto-paltog. Nagiwaras ti buteng ti 94th IB iti panagpapatok daytoy ti M203 ken panagpatudo ti bala idiyay Barangay Buenavista, Himamaylan City, Negros Occidental idi Agosto 17.

Lima a bala ti M203 ti pinaputok dagiti soldado iti Sityo Cantupa-Pisok, Barangay Buenavista. Inapektaran daytoy ti pamilya a Martinez ken Mariano iti komunidad, karamanen ti 11 a menor de edad.

Kalpasan daytoy, rinikisa dagiti soldado ti balay ti pamilya a Martinez ken inokupar da daytoy iti mano nga oras. Bayat nga agsangsangit dagiti ubbing iti balay, nagpukkapukpaw dagiti soldado ken nagpapatok da pay ti paltog. Pinarigat ken binutbuteng met dagiti soldado dagiti kapamilya ni Mariano. **AB**

Oplan Pinta, sungbat ti kabataan iti militarisasyon idiyay Sorsogon

TAPNO IPAKITA TI pungtot ti umili kadagiti agtultuloy a pasista a panagabusu ti 31st IB kadagiti barangay ti Donsol, Sorsogon, nangirussuat dagiti kabataan ti "Oplan Pinta" kadagiti kalsada agturong iti sentro ti Donsol.

Sumagmamano kadagiti natutured a balikas nga inpinta dagiti kabataan ket "31st IB, layas! "Mampapatay tao", "AFP terorista!", "Oust Marcos Jr!". Daytoy ket panangited ti boses iti umili ti Donsol a mangilaklakid iti operasyon a panagdakiwas dagiti pasista a tropa ti militar iti munisipalidad da.

Segun iti kabataan, sungbat da daytoy iti panangpatudo ti bala ti dua nga elemento ti 31st IB idi Agosto iti balay ni Kapitan Erwin Vista ti Barangay Alin nga isu met ti presidente ti Association of Barangay Captains (ABC). Matandaan a nagiruswat ti operasyon nga RCSP dagiti soldado iti nasao a barangay idi Agosto.

Malaksid kadagiti operasyon a kombat iti munisipalidad ti Donsol nangipatungpal da met ti operasyon a "Retooled Community Support Program" (RCSP) iti Barangay Migabed ken Barangay Catanlangan iti munisipalidad ti Pilar.

Jhed ken Jonila: rupa ti peke a panagpasuko

Natungpa ti NTF-Elcac iti bukod daytoy a press conference idi Setyembre 19 idi situred nga inbutaktak da Jhed Tamano ken Jonila Castro ti panangdukot, panangibalud, panangipangta ken panangpilit kadakuada ti militar tapno agbalin a "surenderi."

Nadukot da Tamano ken Castro, dua nga aktibista a maka-kalikasan idiy Orion, Bataan idi Setyembre. Segun kadagiti nakasaksi, nagpilit a rumuk-at dagiti dua kadagiti armado a lallaki a pwersado a nangilugan kadakuada iti maysa a van. Ginandat pay ti maysa ti umuli iti ruangan ti asideg a balay ngem saan a nakalibas isuna. Dagiti laeng tsinelas da ti nabati a tugot ti naranggas a panangdukot kadakuada. Iti uneg ti van, nagpabigbig kadakuada dagiti soldado kas ahente ti paniktik ti 70th IB. Iti uneg ti 14 aldaw, inlibak dagiti soldado nga iggem da dagiti dua.

Pananglubid ti kinaulbod

"Ti agpayso dita, dinukot dakami ti militar", natured nga inbatad da Castro ken Tamano, iti kigtot ti kaabay da a kumander ti 70th IB. "Saan a pudno dayta linaon ti affidavit (a simmuko kami) gapu ta naaramid dayta ken napapirmaan iti uneg ti kampo ti militar."

Rugi pay laeng ti panangbirok dagiti organisasyon kada Tamano ken Castro idi Setyembre 4, nalawagen nga ammo ti pulis nu sadinno ti ayan dagiti dua. Saan a pinalubosan ti PNP-Orion nga agpa-blotter ti ina ni Castro a ni Rose ken nagkedked ti nasao a pulisya a pirmaan ti Desaparecidos Form tapno paneknekan nga awan iti ikut da dagiti dua.

Segun iti inau-na a Castro, ammo dagiti awtoridad nu kasano a silpuan da isuna gaputa iti napa-labas, masansan a mapan kitaen isuna dagiti nagpakaammo a soldado

ken ahente ti NTF-Elcac tapno tulongan isuna nga "ipasuko" ti anak na. Inrupir na nga awan ti dakes nga araramiden ti anak na ken suportado daytoy ti kina-aktibista na gapu ta tumultulong laeng kadagiti pada na a tao.

Pananglaban iti reklamasyon

Da Castro ken Tamano ket agsukusok iti epekto dagiti proyekto a reklamasyon iti Manila Bay iti pagbiagan dagiti mangngalap ken iti kalikasan. Ni Castro ket nagdesisyon nga agbalin a pultaym a boluntir iti AKAP KA Manila Bay kalpasan a mapasaran na ti rigat iti panagadal idi panawen ti lockdown. Ni met Tamano ket boluntir iti Ecumenical Bishops Forum a nagturpos iti kurso a business economics ngem saan a dimmar-ay iti seremonya ti panagturpos gaputa para kenkuana ket napatpateg ti panawen na iti komunidad a bunga dagiti proyekto a kas iti New Manila International Airport ti San Miguel Corporation idiy Bualacan.

Agsagsagana da para iti relief operations idiy Bataan sakbay a nadukot isuda. Nagbalin a nakakadlaw ti napasas a panaglayus iti mano a paset ti Bataan aglalo idi dua a maudi a bagyo a naglabas. Malaksid daytoy, nabayagen a sagsagabaen dagiti mangngalap iti prubinsya

ti panagbaba ti pastrek da gapu iti *offshore* ken *seabed quarrying*.

Idi Hunyo, inaprubaran ti provincial council ti Bataan ti 235-ektarya a reklamasyon iti Mariveles Bay. Babaen iti Premium Megastructures, Inc., maipatakder kano ti kadakkelan a "transshipment hub" wenna sangladan.

"Masapul nga agpokus kadagiti isyu ti umili, ti panangpasardeng kadagiti reklamasyon ken panangsalaknib iti pagbiagan dagiti mangngalap iti Manila Bay," inbatad ni Castro, kalpasan ti panagyaman na kadagiti nagkampanya ken simmuporta iti panangiparang ken panangwayaway kadakuada.

Segun iti grupo a Kalikasan, ti panggep ti panagdukot ken ti peke a panangpasuko kada Castro ken Tamano ket tapno kaluban ti epekto dagiti managdadael a proyekto ti gubyrno ken dadakkel a korporasyon. Ngem saan a maaramid ti estado a parmeken ti dedikasyon dagiti salaknib ti kalikasan tapno ibutaktak daytoy a kinapudno.

Iparang dagiti Desaparecidos

"Saan laeng a dakami ti mapukpukaw. Isu nga ipanawagan mi nga iparang met amin a biktima ti pwersado a panangpukaw gaputa ammo tayo no siasino ti akinplano iti daytoy" imbatad ni Castro iti *press conference* nga inyaramid ti Commission on Human Rights kalpasan a maala isuda manipud iti militar. Dagiti dua ket sinabat dagiti pada da nga aktibista, dagiti abugado, taga-salaknib ti karbengan-tao ken dagiti pamilya da.

Iti agdama, awan pay dagiti mapukpukaw nga indibidwal a dinukot ken saan pay a maiparparang. Ti dadduma a naiparang ket ket naipresenta met a peke a surenderi a kas kada Castro ken Tamano, ken da Dyan Gumanao, Armand Dayoha ken Steve Tauli.

\$2 M

sikreto a "donasyon" ni House Speaker Martin Romualdez iti Harvard University,

maysa kadagiti nangingina nga unibersidad iti US. Patien a naaramat a pondo para iti "proyekto a pangpapintas" ditoy ti tinakaw a kinabaknang ti pamilya a Marcos

500

war games ken dadduma pay nga aktibidad militar

ti isayangkat ti US iti uneg ti Pilipinas inton 2024, doble ngem iti napalabas a tawen.

80%

dagiti nagleppas iti TESDA nga addaan trabaho

ti agsusueldo ti nababbaba ngem iti minnum.

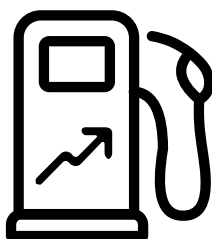

₱33

barya a sueldo ti inpaay ti regional wage board idiy Central Visayas,

adayo iti ₱150 nga inrupir dagiti mangmangged iti rehiyon.

11 agsasaruno a lawasen a ngumatngato ti presyo dagiti produkto a petrolyo iti Pilipinas

bunga ti nairanta a panang-ipit iti suplay ti krudo a langis tapno dumanon iti \$100 kada bariles ti presyo daytoy.

₱11.6 bilyon

a performance-based bonus (PBB) para iti 2021 ket maawat ti 920,000 pangpubliko a manursuro.

Inruar ti DBM ti pondo ti sango ti tuloy-tuloy a panangirupir dagiti manursuro.

13,000

mangmangged iti 3 kadakkelan a kumpanya ti lugan idiy US ti nagwelga idi Setyembre 14

iti tengnga ti negosasyon iti CBA para iti nayon a sueldo, seguridad iti trabaho ken panangisubli iti cost-of-living allowance (COLA).

INSULTO!

segun iti grupo a Migrant, ti 15 tawen laeng a sentensya a panangbalud idiy Kuwaiti, iti nangrames, nangpatay ken nanguram iti bangkay ti Pilipina a katulong a ni Jubilee Ranara

43

batayan a magatgatang (taraon ken dadduma pay)

ti manamna a ngumato ti presyo na manipud ₱0.10 agingga ₱9.75 iti uneg ti tawen.

Nangato ti presyo ti bagas ngem lugi dagiti mannalon iti kapagayan

Saanen a masdaaw ti umili a Pilipino iti pananggato agturong iti ₱60-₱70 kada kilo ti bagas a kasla naigiddan iti pananggato ti presyo ti langis ken dadduma pay a magatgatang. Nangimandar ni Marcos iti price control (maksimum a presyo) iti dua a klase ti bagas idi Setyembre ngem inlemmeng laeng ti dadakkel a komersyante ti suplay ti bagas da ken nagtalinaed a nangina ti gangay a presyo daytoy iti pagtagilakuan.

Kalpasan a supyaten dagit bukod na nga upisyal, in-inuten nga inbabawi ni Marcos ti price control. Inpannakkal na ti plano tapno padur-asen kano ti lokal a produksyon a kasla panangbigbig manen iti programa a Masagana 99 ti ama na a diktador. Iti dekada 1970, inlum-lom daytoy a programa ti ginasgasut a ribo a pamilya iti pannakalugi ken utang.

Pabida a nagipablaak ni Marcos a "saan a makapasayaat" nga agsanggir ti pagilian iti importasyon. Ngem sumagmamano nga aldaw kalpasan daytoy, inwaragawag dagiti upisyal na ti plano a kissayan agingga ikkaten ti taripa iti imported a bagas tapno kano "ipababa ti presyo" daytoy iti pagtagilakuan. Kagiddan daytoy, rimmuar ti damag a maartapanen ti Pilipinas ti China kas kadakkelan nga importer ti bagas iti lubong.

Awan kadagitoy nga addang ti makasungbat iti pudno a makagapu nu apay a nangina ti bagas iti pagilian ken lalo nga awan ditoy ti mangsentsentro kadagiti batayan a problema dagiti mannalon iti kapagayan.

Pannakalugi dagiti mannalon

Makapasurdo a bayat nga agpangpangato ti presyo, rumigrigat met ti kasasaad dagiti mannalon iti kapagayan. Lugi ti kaaduan kada kuada gapu iti nangato a gastos iti produksyon, kangrunaan ti abang iti daga ken abono. Agtaltalinaed a bassit ken nasinasina ti produksyon, saan a mekanisado ken iti dakkel a paset ket nakasanggir iti tudo. Lalo a kumaro pay ti kasasaad da iti panaglayus ti imported a bagas a mangguyod iti presyo ti panaglako ti

irik. Awan sarday ti manipulasiyon iti presyo ken suplay ti dadakkel a komersyante ken importer.

Kadagiti kapagayan idia Laguna ken Mindoro, dumanon iti ₱50,000 agingga ₱100,000 ti gastos ti mannalon iti maysa a siklo ti panagmula, depende iti kalawa ti daga. Mabalina a makalako ti maysa a mannalon ti nasurok a ₱100,000 nu dumanon ti panagapit nu iti presyo a ₱14-₱17 kada kilo ti panagatang ti irik. Ngem kalpasan nga ikissay ti amin a gastos iti produksyon, nagasaten nu adda mabati kenkuana a ₱6,000 kabatog ti ₱74 kada aldaw para iti uppat a bulan a trabaho. Adda dagiti kaso idia Mindoro nu sadinno a dumanon laeng iti ₱968 ti neto a pastrek ti mannalon iti uppat a bulan kabatog ti ₱12 kada aldaw. Iti relatibo a dadakkel a parsela ti daga, mabalina a dumanon iti ₱27,000 ti neto a pastrek da. Numanpay kasta, daytoy ket kabatog met laeng ti ₱337 kada aldaw iti kwenta a lima nga aldaw kada lawas a panagtrabaho.

Maysa iti kadakkelan a gulpi a paggastusan ti mannalon iti kapagayan ket ti bayad iti abang iti daga. Deka-dekada nga an-anusan da dagiti sistema a "porsyentuan" wenno "buwisan" a 70-30 wenno 60-40 pabor iti apo't daga. Uray kadagiti kaso a pabor ti porsyentuan iti mannalon, agtaltalinaed a nangato daytoy ken saan a nainkalintegan gaputa awan ti aniaman a tulong iti produksyon ti akinkukua iti daga.

Kastoy ti kaso ni Tata Nillo, 59, a "buwisan" ti daga a taltalonen na. Idi napalabas a panagapit, inbayad na ti 15 kaban (wenno 825 kilo) manipud iti kabuklan nga apit a 90 ka-

SUMAGMAMANO A GASTOS PARA ITI 1.5 EKTARYA A KAPAGAYAN IDIA MINDORO

₱5,000

Bin-i
5 sako

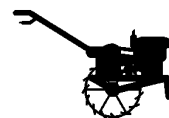
₱22,400

Abono
8 sako ti urea

₱1,160

Pestisidyo

₱4,225.80

Krudo
para iti traktora

₱8,470

Abang
iti thresher/harvester

ban kadagiti akinkukua ti daga. Daytoy ket kabatog ti ₱12,375 nga abang iti daga iti linnakuan a ₱15 kada kilo ti irik. Daytoy ket bukuklen ti 22% ti kabuklan a gastos iti produksyon.

Nakarkaro kadagiti kapagayan a kukua ti apo't daga ti gastos. Kasukat ti kapital, 10% laeng ti kabuklan nga apit ti mapan iti mannalon. Kastoy ti sitwasyon ni Tata Teroy a mangtaltalon iti 1.2 ektarya a kapagayan. Kasukat ti panagtrabaho na, intangdan kenkuana ti akinkukua ti daga ti 17 kaban iti 167 kaban a naapit nga irik, kabatog ti ₱15,815 wenno ₱198.68 kada aldaw. Ti 10 kaban ket inlako na iti nakakontrata a gumatang a kumpanya iti agribisnes nga isu met laeng ti gumatgatanganna ti abono ken pestisidyo. Pilit nga inpakaanay na ti nabati a 7 kaban para iti konsumo ti pamilya na ngem gaputa talaga nga agkurang, masapul a gumatang isuna ti bagas iti pagtagilakuan iti presyo a ₱50 kada kilo.

Gapu iti kangato ti gastos iti produksyon, mapilitan dagiti manna-

Suruten iti panid 10

Armado nga aksyon, inruswat ti NPA idiy Masbate ken Negros Occidental

MAYSA A SOLDADO ti natay bayat a dua a soldado ken tallo a pulis ti nasugatan kadagiti opensiba nga aksyon ti New People's Army (NPA) idiy Masbate ken Negros Occidental.

Pinaputokan ti maysa a yunit ti milisyang bayan ti kontra-insurhensya a yunit ti pulis nga adda idiy Sityo Kampoon, Barangay Batuhan, Masbate City idi rabii ti Setyembre 3. Saan a nababbaba ngem tallo a pulis ti nasugatan iti armado nga aksyon.

Ti nasao a barangay ken dagiti kabangibang a komunidad daytoy idiy Masbate City ket nabayagen nga inpasidong ti militar ken pulis iti militarisasyon. Ok-okuparenda dagiti barangay iti linged ti Retooled Community Support Program. Nakaro a perwisyo ti inpaay daytoy iti natalged a panagtrabaho dagiti mannalon ken bumaryo.

Idiy Negros Occidental, pinaputokan dagiti mannakigubat ti NPA-Central Negros ti agop-operasyon a tropa ti 62nd IB iti Purok Tampok, Barangay Riverside idiy Isabela idi Agosto 30. Agin-inana ti nasao a tropa ti 62nd IB idi bulabogen isuda ti NPA iti 9:30 ti rabii.

Iti report ti NPA-Central Negros, maysa a soldado ti natay bayat a dua a sabali pay ti nasugatan. Iti butengda, nagtataray iti kumporme a direksyon ti tropa ti 62nd IB. Inlimed da met ti bilang ti kaswalti iti intar da.

Kabayatan na, inreport ti NPA-West Cagayan ti pannakatay ti walo a soldado ti 17th IB iti maysa nga engkwentro idiy Barangay Sicalao, Lasam, Cagayan idi Hulyo 23. Natalged a nakamaniobra ti yunit ti NPA kalpasan ti armado a rinnupak.

Manipud iti panid 9

lon nga umutang kadagiti bangko wenno *microlending agency* tapno makamula. (*Kitaen ti listaan para iti gastos iti sumagmamano a farm input*). Iti kaso ni Nana Lea a taga-Laguna, masapul nga umutang isuna ti ₱25,000 idi napalabas a panagmumula tapno supusopan ti kasapulan na iti panagmula. Adda interes daytoy nga ₱850 kada bulan a bayadan iti las-ud ti uppat a bulan. Nu mataktak nga agbayad, adda multa na a ₱1,000 kada aldaw.

Idiy Mindoro, gatgatangen dagiti komersyante ti irik iti presyo a ₱14-₱15 kada kilo. Para iti 130 sako ti irik (7, 150 kilo), gumastos ti maysa a komersyante ti ₱100,100. Nayon a gastos na ti panangproseso a bagas (panagbilag, panaggiling, panagbunag ken transportasyon) a masansan a dumanon iti ₱27,000. Ilako na ti kagilgiling a bagas iti presyo a ₱50 kadagiti retailer wenno kabuklan a ₱232,000 iti maysa a siklo ti panagapit.

Iti kasta, makapastrek isuna ti ₱105,105 wenno ₱22.60 kada kilo ti bagas a mailako na iti pagtagilakuan. Nu ar-arigen, ₱27.38 laeng kada kilo ti aktwal a presyo ti bagas nu ibasar daytoy iti gastos iti produksyon ken panangiproseso a bagas sakbay a mailako iti pagtagilakuan. AB

Presyo ti bagas, ibaba. Nagprotesta idi Setyembre 12 dagiti mangmangged iti panangidaulo ti Kilusang Mayo Uno laban iti agkakangato a presyo dagiti magatgatang, aglalo ti bagas. Panawagan da nga ingato ti sweldo dagiti mangmangged tapno makagiddan da iti saan a maatipa a panangngato ti presyo dagiti gagatangen.

Hustisya para kenni Alzate. Nangisayangkat ti panatignay idi Setyembre 14 dagiti kameng ti National Union of People's Lawyers (NUPL) kaku-yog ti dadduma pay a demokratiko a grupo idiy Quezon City tapno kundenaren ti brutal a panangpatay iti abugado a ni Atty. Maria Saniata Alzate. Ti panagtignay ket kagiddan ti pananglagip ti NUPL iti maka-16 nga anibersaryo ti pannakaibangon daytoy. Adda met kapada nga aktibidad idiy Baguio City ken Iloilo City.

Patakyasen da Diokno ken Balisacan. Nag-motorcade idi Setyembre 18 ti innem a grupo iti agrikultura tapno irupir ti panangpatakyas iti pwesto iti kalihim ti Department of Finance a ni Benjamin Diokno ken hepe ti National Economic Development Authority a ni Arsenio Balisacan kalpasan nga isingasing da ti naan-anay a panangikkat iti taripa ti bagas.

Protesta dagiti agad-adal iti UP ken Ateneo. Idi Setyembre 12 naummong dagiti estudyante ti University of the Philippines (UP)-Diliman iti Palma Hall iti kampus daytoy idiy Quezon City tapno agprotesta kagiddan ti panaglukat ti klase para iti baro nga akademiko a tawen iti unibersidad. Inpekta da ti panangsupyat iti plano a panangkissay iti badyet ti UP. Adda met kapada a panagtignay idiy UP-Los Baños idi Setyembre 7.

Agsaruno a protesta met ti inrusuat dagiti estudyante ti Ateneo de Zamboanga University (ADZU) idi Setyembre 15 ken 16 laban iti Mandatory ROTC.

Fuel subsidy, agkurkurang. Nagprotesta idiy Cebu City dagiti drayber iti sidong ti PISTON, kadua dagiti miembro ti nailian a konseho daytoy idi Setyembre 18 tapno tubngaren ti nakabasbassit ken saan pay maaw-awat nga inkari a fuel subsidy ti rehimen. Nakasentro ti protesta iti maika-11 a lawas ken maysa manen a "big time" a panangngato ti presyo ti langis a ₱2-₱2.40 kada litro iti daydi nga aldaw.